

люк Є.В. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025. 324 с.

5. Bakhmat N. V., Dudka T. Y., Liubarets V. V. Multimedia education technologies usage as the condition for quality training of the managers of socio-cultural activity. *ITLT*. vol. 64. №. 2. 2018. Pp. 98–109. DOI: doi: 10.33407/itlt.v64i2.2027.

REFERENCES

1. Andrushchenko, V. P. (2024). Bezalternatyvna matrytsia osvity: «rozumna osvita» yak potreba i realnist XXI stolittia [Non-alternative Education Matrix: «Smart Education» as a Need and Reality of the 21st Century]. *Vyshcha osvita Ukrainy*. № 1. S. 5–10. [in Ukrainian]

2. Bykov, V., Spirin, O., & Pinchuk, O. (2017). Problemy ta zavdannia suchasnoho etapu informatyzatsii osvity [Problems and Tasks of the Current Stage of Education Informatization]. In *Naukove zabezpechennia rozvytku osvity v Ukraini: aktualni problemy teorii i praktyky* (do 25-richchia NAPN Ukrainy) Kyiv: Vydavnychiy dim «Sam». S. 191–198. [in Ukrainian]

3. Zhaldak, M. I., Ramskyi, Yu. S., & Rafalska, M. V. (2009). Formuvannia systemy informatychnykh kompetentnostei maibutnikh uchyteliv informatyky u protsesi navchannia v pedahohichnomu universyteti [Formation of Informatics Competence System for Future Informatics Teachers in the Process of University Education]. *Vyshcha shkola*, № 10. S. 44–52. [in Ukrainian]

4. Stetsyk, S. P., Chumak, M. Ye., & Yefimenko, V. V. (2025). Dosvid vykorystannia virtualnoi ta dopovnenei realnosti pry pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv [Experience of Using Virtual and Augmented Reality in the Training of Future Teachers]. In I. A. Tverdokhlib & Ye. V. Maluykh (Eds.). *Tsyfrova transformatsiia v osviti: vyklyky ta perspektyvy: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (15–16 kvitnia 2025 roku, m. Kyiv). Kyiv: Vyd-vo UDU imeni Mykhaila Drahomanova. 324 s. [in Ukrainian]

5. Bakhmat, N. V., Dudka, T. Yu., & Liubarets, V. V. (2018). Multimedia education technologies usage as the condition for quality training of the managers of socio-cultural activity. *ITLT*. vol. 64. № 2. Pp. 98–109. DOI: doi:10.33407/itlt.v64i2.2027 [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ІВАСІЮК Андрій – аспірант кафедри інформаційних технологій і програмування Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Наукові інтереси: теорія та методика навчання, інформатика.

КИРИЛЕКНО Олена – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри експериментальної і теоретичної фізики та астрономії Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Наукові інтереси: теоретична та експериментальна фізика, астрономія, радіаційна фізика, інформатика, методи проєктної діяльності, розробка віртуальних навчальних додатків, інтеграція ІКТ та ШІ в освітній процес.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

IVASIUK Andrii – PhD student of the Department of Information Technology and Programming Dragomanov Ukrainian State University.

Scientific interests: Theory and Methodology of Teaching (Computer Science).

KYRYLENKO Olena – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor in the Department of Experimental and Theoretical Physics and Astronomy Dragomanov Ukrainian State University.

Scientific interests: Theoretical and experimental physics, astronomy, radiation physics, computer science, project-based learning methods, development of virtual learning applications, and integration of ICT and AI in the educational process.

Стаття надійшла до редакції 18.09.2025 р.

Стаття прийнята до друку 02.10.2025 р.

УДК 378:373;377:37.011.3

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-194-198

КОРЯКІНА Ірина –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти

Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8917-5541>

e-mail: koriakina2021@gmail.com

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗДАТНОСТІ ДО ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНОГО СПРИЙНЯТТЯ ТВОРІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Сучасний етап у розвитку системи освіти характеризується зміною педагогічних парадигм, у яких система освіти розглядається як єдиний комплекс – від дошкільної ланки до вищої освіти.

Сьогодні завдання перед суспільством – формування творчої, ініціативної особистості, яка здатна жити й працювати в сучасних умовах і готова діяти на випередження творчої діяльності, здатної до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва. В умовах оновлення українського суспільства, відродження національної системи освіти особливої актуальності набуває підготовка майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку здатності до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва.

У статті розглянуто функції і принципи мистецтва. Ключовою фігурою в реалізації завдань формування творчих здібностей дошкільника, емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва є вихователь. І саме необхідність озброєння вихователя технологією ефективного розвитку творчих здібностей дошкільників спонукає його до самовдосконалення як особистості та фахівця. Одним із головних завдань підготовки такого фахівця у вищій школі є формування особистості професіонала, спроможного будувати власну професійну діяльність, ціннісно-сисловою основою якої є унікальна індивідуальність дитини дошкільного віку. Творчий педагог – це, перш за все, зрілий майстер своєї справи, навчений і компетентний, освічений і розвинений.

З-поміж складників фахової підготовки виокремлюємо мистецьку компоненту навчальних дисципліни естетичного спрямування, яку розглядаємо як чинник, що безпосередньо впливає на професійне та особистісне становлення майбутніх вихователів. Фахові методики естетичного вектору спрямовані на формування компетентностей, що розкриті у статті.

Прописано умови для розвитку творчого потенціалу вихователя закладу дошкільної освіти.

Процес формування у дітей дошкільного віку здатності до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва, формування творчих здібностей дітей дошкільного віку залежить від вихователя та його творчої особистості. Якщо вихователь ставить за мету виховувати і розвивати творчі здібності та формувати у дітей дошкільного віку здатності до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва, креативність у дітей старшого дошкільного віку, то він повинен оволодіти тими формами, методами і засобами педагогічної діяльності, які забезпечують розвиток креативних рис особистості, а також тих додаткових мотивів, особистісних якостей, здібностей, які сприяють успішній творчій діяльності дошкільників, формуванню у дітей дошкільного віку здатності до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва.

Ключові слова: підготовка майбутніх вихователів, діти дошкільного віку, емоційно-ціннісне сприйняття творів образотворчого мистецтва, творчі здібності, творчий потенціал вихователя.

KORIAKINA Iryna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Theory and Methodology of Preschool Education Department
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8917-5541>
e-mail: koriakina2021@gmail.com

FUTURE TEACHERS TRAINING TO FORM PRESCHOOL CHILDREN'S ABILITY TO EMOTIONALLY-VALUE PERCEPTION OF WORKS OF VISUAL ART

The current stage in the development of the education system is characterized by a change in pedagogical paradigms, in which the education system is considered as a single complex - from preschool to higher education.

Today, the task facing society is the formation of a creative, proactive personality who is able to live and work in modern conditions and is ready to act in advance of creative activity, capable of emotional and value perception of works of visual art. In the context of the renewal of Ukrainian society, the revival of the national education system, the preparation of future teachers to form preschool children's ability to emotional and value perception of works of visual art is of particular relevance.

The article examines the functions and principles of art. The key figure in the implementation of the tasks of forming the creative abilities of a preschooler, emotional and value perception of works of fine art is the educator. And it is the need to arm the educator with the technology of effective development of the creative abilities of preschoolers that encourages him to self-improvement as a person and a specialist. One of the main tasks of training such a specialist in higher education is the formation of the personality of a professional, capable of building his own professional activity, the value and semantic basis of which is the unique individuality of a preschool child. A creative teacher is, first of all, a mature master of his craft, trained and competent, educated and developed.

Among the components of professional training, we single out the artistic component of educational disciplines of aesthetic orientation, which we consider as a factor that directly affects the professional and personal development of future educators. Professional methods of the aesthetic vector are aimed at the formation of competencies that are disclosed in the article.

The conditions for the development of the creative potential of a preschool teacher are prescribed.

The process of forming in preschool children the ability to emotionally and appreciatively perceive works of fine art, the formation of creative abilities in preschool children depends on the educator and his creative personality. If the educator sets the goal of educating and developing creative abilities and forming in preschool children the ability to emotionally and appreciatively perceive works of fine art, creativity in children of senior preschool age, then he must master those forms, methods and means of pedagogical activity that ensure the development of creative personality traits, as well as those additional motives, personal qualities, abilities that contribute to the successful creative activity of preschoolers, the formation in preschool children of the ability to emotionally and appreciatively perceive works of fine art.

Key words: training of future educators, preschool children, emotional and value perception of works of fine art, creative abilities, creative potential of the educator.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В умовах реформування дошкільної освіти актуальною є проблема оновлення змісту, форм, методів професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти як цілісної системи, спрямованої на розвиток дошкільників відповідно до їхніх здібностей та задатків. Сучасний етап у розвитку системи освіти характеризується зміною педагогічних парадигм, у яких система освіти розглядається як єдиний комплекс – від дошкільної ланки до вищої освіти. Реалії сьогодення, а саме прискорення науково-технічного прогресу, кардинальні зміни в культурній, економічній, соціальній сферах життя, призвели до зміни вимог нашого теперішнього покоління. На відміну від попередніх стереотипів щодо підготовки дисциплінованих, поступливих виконавців приходять нові виклики і сьогодні завдання перед суспільством – формування творчої, ініціативної особистості, яка здатна жити й працювати в сучасних умовах і готова діяти

на випередження творчої діяльності, здатної до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва [1].

В умовах оновлення українського суспільства, відродження національної системи освіти особливої актуальності набуває підготовка майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку здатності до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва.

Характерною особливістю мистецтва є відображення дійсності в художніх образах. Образи мистецтва сприймаються яскраво, живо, діють на свідомість і почуття, виховують певне ставлення до подій і явищ життя, допомагають глибше пізнати дійсність, сприяють розширенню розумового кругозору. Багаті своїм ідейним змістом і досконалі художньою формою твори мистецтва виховують художній смак, здатність зрозуміти, розрізнити, оцінити прекрасне не лише в мистецтві, а й у дійсності, в природі, в побуті. Щоб

мистецтво стало засобом емоційно-ціннісного сприйняття особистості, треба неухильно дбати про підвищення культури народу, прищеплювати інтерес до мистецтва, виховувати здатність глибоко і повно сприймати його. Початок цьому закладається в дитячі роки, в період перебування дітей у дитячому садку [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Результати досліджень у галузі підготовки майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку здатності до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва представили в працях: Л. Артемова, Г. Беленька, А. Богуш, Н. Гавриш, О. Коновець, О. Комаровська, А. Линенко, Л. Масол, О. Олексюк, В. Орлов, Г. Падалка, О. Рудницька, Н. Дятленко, О. Кульчицька, О. Кононко, І. Луценко, Т. Поніманська та ін.

Мета – розкрити окремі аспекти підготовки майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку здатності до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва

Виклад основного матеріалу дослідження.

Розвиток сучасної дитини як неповторної особистості передбачає максимальну реалізацію нею своєї активності, самостійності, творчої ініціативи, прагнення обирати на власний розсуд шляхи й засоби досягнення цілей, намірів, реалізувати свої власні потреби та інтереси [1]. З найдавніших часів люди оволодівали вмінням зображати видимий світ, передавати свої уявлення про нього в малюнку, скульптурі, орнаменті. Для творів образотворчого мистецтва характерним є вибір одного моменту життєвого явища і передача його в художніх образах.

Розглянемо функції і принципи мистецтва. Виникнення зображувальних функцій малювання – одне з центральних питань для розуміння природи дитячого малювання. Для цього необхідно з'ясувати, за яких умов і коли черкання дитиною на папері перетворюється в діяльність, спрямовану на зображення предмета.

Для мистецтва характерні функції:

- естетична і гедоністична функції – підкреслюють здатність мистецтва приносити людині задоволення, насолоду, облагороджувати, надихати її. Ці функції вказують на те, що, у першу чергу, привертає увагу людини до мистецтва, визначається природною чуттєвою чарівністю художніх образів. Естетична організація звуків, фарб, пластичних форм, рухів тощо закономірно породжує під час їх сприймання насолоду;

- освітня функція – можливість отримання людиною знань про культуру, традиції, епоху через сприймання творів мистецтва;

- інформаційна (освітньо-інформаційна) – кожен твір несе інформацію: про митця, його світогляд, певний період, у який жив і працював;

- прогностична – передбачення за допомогою художнього образу розвитку події, явищ тощо; людина здатна бачити у творах мистецтва набагато більше, ніж там зображено; силою уяви можемо відтворити те, що буде після чи до зображуваної події;

- сугестивна – навіювання певного емоційного стану твором мистецтва (задоволення, радість);

- виховна – базується на тому, що мистецтво формує духовний світ людини, впливає на її розум, почуття, волю;

- комунікативна – розповсюдження високохудожніх творів мистецтва і надання можливості людям постійно спілкуватися з ними, використовуючи з цією метою як оригінали, так і репродукції, виконавську діяльність професійних і аматорських (і дитячих також) колективів, сучасні технічні засоби запису (аудіо- і відеозасоби) й відтворення зображення і звуку тощо.

Основними принципами мистецтва є:

- народність – коли мистецтво має відповідати естетичним потребам народу, ідеалам;

- національність полягає у відображенні національних особливостей, національного характеру народу;

- інтернаціональність – полягає у зображенні загальнолюдських цінностей, які є загальними для багатьох народів [2].

Дитина із сформованими творчими здібностями, емоційно-ціннісним сприйняттям творів образотворчого мистецтва розвивається інтелектуально й емоційно, швидко визначає своє ставлення до життя і знаходить своє місце в ньому, набуває досвіду колективної взаємодії. Як правило, така дитина, рано починає логічно мислити, знаходити оригінальні рішення поставлених завдань, висувати гіпотези.

Ключовою фігурою в реалізації завдань формування творчих здібностей дошкільника, емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва є вихователь. І саме необхідність озброєння вихователя технологією ефективного розвитку творчих здібностей дошкільників спонукає його до самовдосконалення як особистості та фахівця – його вміння застосовувати сучасні методи й засоби освіти дошкільника, активізувати особистий потенціал дітей, зважаючи на їхні можливості, вподобання, інтереси, бажання; формувати в них творче ставлення до життя, здатності до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва, розвивати задатки творчого мислення, уміння пропонувати нове, формулювати оригінальні ідеї, нестандартно виконувати певну діяльність, досягати незвичних результатів. Тому одним із головних завдань підготовки такого фахівця у вищій школі є формування особистості професіонала, спроможного будувати власну професійну діяльність, ціннісно-сисловою основою якої є унікальна індивідуальність дитини дошкільного віку. Творчий педагог – це, перш за все, зрілий майстер своєї справи, навчений і компетентний, освічений і розвинений [1]. З-поміж складників фахової підготовки виокремлюємо мистецьку компоненту навчальних дисциплін естетичного спрямування, яку розглядаємо як чинник, що безпосередньо впливає на професійне та особистісне становлення майбутніх вихователів. Фахові методики естетичного вектору спрямовані на формування таких компетентностей:

✓ здоров'язбережувальної – знання про вплив мистецтва на фізичне та психічне (інтелектуальне та емоційне) здоров'я особистості; уміння організовувати художню діяльність дітей дошкільного віку з урахуванням позитивного емоційного впливу різних видів мистецтва на здоров'я дитини;

✓ методичної – знання про види мистецтва, види образотворення дітей дошкільного віку (художньо-продуктивного, музичного, театралізованого), основи аніматорства; педагогічний інструментарій (методи, прийоми, форми роботи) ознайомлення дітей з мистецтвом; нормативно-правові та науково-методичні аспекти формування художньо-продуктивної компетентності дитини; складники та наповнення розвивального естетичного середовища; види планування та структуру плану освітнього процесу; уміння доцільно використовувати прийоми, методи та форми роботи задля вирішення освітніх завдань у роботі з дітьми різних вікових груп; добирати зміст знань про види мистецтва, з огляду на вікові особливості, потреби та інтереси дітей; визначати зміст мистецької освіти дітей дошкільного віку, керуючись нормативно-правовою та науково-методичною базою; створювати мистецький простір у приміщенні закладу дошкільної освіти; планувати роботу з формування художньо-продуктивної компетентності дитини;

✓ практично-творчої – знання про засоби й педагогічні технології формування художньо-продуктивної компетентності дітей дошкільного віку; вміння творчо використовувати педагогічні технології; підбирати та виготовляти дидактичний матеріал для формування в дітей знань про види мистецтва, умінь художньо-практичної діяльності, описувати методику його використання; залучати дітей та батьків до різних форм роботи з ознайомлення дітей з мистецтвом (проекти, свята, розваги, художні виставки, екскурсії до музеїв, відвідування театрів тощо). Зміст вищезначених компетентностей є основою для формування мистецької компетентності, яку визначаємо як здатність до розуміння і творчого самовираження у сфері різних видів мистецтва, що формуються під час сприймання творів і видів мистецтва, та застосування майбутніми вихователями в освітньому процесі технологій самовираження дитини в мистецьких видах діяльності. Мистецька компетентність проявляється в рефлексійній і практичній діяльності майбутніх вихователів через різні види мистецтва (музичного, образотворчого, театрального) під час освітньої роботи з дітьми раннього та дошкільного віку. Одним із чинників, що впливає на ефективність фахової підготовки є використання інноваційних технологій навчання, з-поміж яких чільне місце посідають людиноцентризовані [3].

Пропишемо умови для розвитку творчого потенціалу вихователя закладу дошкільної освіти:

– залучення вихователів до всіх форм методичної роботи:

– стимулювання творчої самореалізації педагогічних працівників, створення умов для самоосвіти;

– використання активних, інтерактивних форм методичної роботи, інноваційних педагогічних технологій;

– здійснення діагностики рівня розвитку творчого потенціалу вихователя;

– створення сприятливого психологічного клімату в колективі.

Процес формування у дітей дошкільного віку здатності до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва, формування творчих здібностей дітей дошкільного віку залежить від вихователя та його творчої особистості. Адже, лише педагог, який шукає нестандартні рішення, продукує нові ідеї, має індивідуальний стиль діяльності забезпечить розвиток потенційних творчих здібностей дошкільників та забезпечить формування у дітей дошкільного віку здатності до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва. Якщо вихователь ставить за мету виховувати і розвивати творчі здібності та формувати у дітей дошкільного віку здатності до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва, креативність у дітей старшого дошкільного віку, то він повинен оволодіти тими формами, методами і засобами педагогічної діяльності, які забезпечують розвиток креативних рис особистості, а також тих додаткових мотивів, особистісних якостей, здібностей, які сприяють успішній творчій діяльності дошкільників, формуванню дітей дошкільного віку здатності до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва [1].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. У статті доведено, що ключовою фігурою в реалізації завдань формування творчих здібностей дошкільника, емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва є вихователь. Процес формування у дітей дошкільного віку здатності до емоційно-ціннісного сприйняття творів образотворчого мистецтва, формування творчих здібностей дітей дошкільного віку залежить від вихователя та його творчої особистості. Розглянуто функції і принципи мистецтва. Одним із головних завдань підготовки сучасного фахівця у вищій школі є формування особистості професіонала, спроможного будувати власну професійну діяльність, ціннісно-смісловною основою якої є унікальна індивідуальність дитини дошкільного віку. Творчий педагог – це, перш за все, зрілий майстер своєї справи, навчений і компетентний, освічений і розвинений.

З-поміж складників фахової підготовки виокремлюємо мистецьку компоненту навчальних дисциплін естетичного спрямування, яку розглядаємо як чинник, що безпосередньо впливає на професійне та особистісне становлення майбутніх вихователів. Фахові методики естетичного вектору спрямовані на формування компетентностей, що розкриті у статті.

Подальшого дослідження потребує розгляд умов для розвитку творчого потенціалу вихователя закладу дошкільної освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Зубалий А., Котелянець Н. Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до формування творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку. *Grail of Science*. (27). 2023. С. 470–475.
2. Пісоцький О. П., Пісоцька Л. М. Основи образотворчого мистецтва та образотворча діяльність у дошкільному віці : навч. посіб. для студентів спеціальності «Дошкільна освіта». Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя. 2017. 162 с.
3. Половина О. А., Кондратець І. В. Формування мистецької компетентності майбутніх вихователів: технологічний аспект. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Збірник наукових праць. Випуск 25. Частина 2. 2020. С. 341-350

REFERENCES

1. Zubaliy, A., Kotelyanets, N. (2023). Pidhotovka maybutnikh vykhovateliv zakladiv doshkil'noyi osvity do formuvannya tvorchykh zdibnostey ditey starshoho doshkil'noho viku [Preparation of future educators of preschool educational institutions for the formation of creative abilities of children of senior preschool age]. *Grail of Science*. (27). S. 470–475. [in Ukrainian]
2. Pisots'kyi, O. P., Pisots'ka, L. M. (2017). Osnovy obrazotvorchoho mystetstva ta obrazotvorcha diyal'nist' u doshkil'nomu vitsi [Fundamentals of fine arts and fine arts activity in preschool age]: navch. posib. dlya studentiv

spetsial'nosti «Doshkil'na osvita». Nizhyn : NDU im. M. Hoholya. 162 s. [in Ukrainian]

3. Polovina, O. A., Kondratets, I. V. (2020). Formuvannya mystets'koyi kompetentnosti maybutnikh vykhovateliv: tekhnolohichnyy aspekt Pedahohichna osvita: teoriya i praktyka [Formation of artistic competence of future educators: technological aspect Pedagogical education: theory and practice]. *Zbirnyk naukovykh prats'. Vypusk 25. Chastyna 2*. S. 341-350. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КОРЯКІНА Ірина – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти, Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Наукові інтереси: підготовка фахівців у закладах вищої освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KORIAKINA Iryna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Theory and Methodology of Preschool Education Department, Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University.

Scientific interests: Training of specialists in higher education institutions.

Стаття надійшла до редакції 16.09.2025 р.

Стаття прийнята до друку 01.10.2025 р.

УДК 378 (04)+33 (091):316.35

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-198-204

КРАСНОВ Олександр –

аспірант кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління

Житомирського державного університету імені Івана Франка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4542-9791>

e-mail: o.krasnov007@gmail.com

ПРОВІДНІ МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В УКРАЇНІ (1991-2025 РР.)

У статті представлено провідні моделі організації бізнес-освіти в Україні, які склалися й розвивалися упродовж 1991-2025 рр. На підставі аналізу численних наукових публікацій та контенту веб-сайтів провідних університетів і бізнес-шкіл України (бізнес-школи Національного університету «Києво-Могилянська академія», Національного університету «Острозька академія», Державного торговельно-економічного університету) сформульовано висновок про два рівні аналізу проблеми моделювання бізнес-освіти: концептуальний та організаційний. Мережу вітчизняних бізнес-шкіл представлено в сукупності кількох компонентів (бізнес-освіта за акредитованими в Україні програмами; бізнес-освіта за програмами MBA (у форматах MBA, IMBA, Executive MBA тощо); бізнес-освіта на основі міжнародних акредитацій; бізнес-освіта за неакредитованими програмами). Організаційні моделі бізнес-освіти подано в сукупності університетської, корпоративної моделей, моделі MBA, он-лайн бізнес-освіти та сертифікованих курсів.

На прикладі внутрішніх моделей \ рівнів бізнес-освіти у Національному університеті «Києво-Могилянська академія» з'ясовано зміст бізнес-освіти на рівнях «Персональні стратегії», «Економіка, фінанси та бізнес-аналітика», «Стратегії нового покоління», «Управління стратегією реалізації», «Візні модулі програми ЕМВА», «Магістерський проєкт», «Гуманітарна складова».

Проаналізовано специфіку карусельної моделі бізнес освіти та моделі «1+1». Відзначено, що карусельна модель бізнес-освіти передбачає таку побудову її змісту, за якої програма навчання реалізується у вигляді блоків, які не мусять знаходитися в причинно-наслідковому зв'язку і відповідати принципу наступності, а ядро програми має плинний вигляд і може гнучко змінюватися залежно від індивідуальної траєкторії навчання, затребуваної учасником програми. На підставі аналізу різноманітних типів моделей організації бізнес-освіти сформульовано висновок про домінацію організаційних моделей бізнес-освіти на концептуальних та про залежність вітчизняної моделі бізнес-освіти від зарубіжних аналогів та рівня співпраці українських бізнес-шкіл та відповідних зарубіжних \ міжнародних партнерських структур.

Ключові слова: бізнес-освіта, бізнес-школа, організаційна модель, модель MBA, корпоративна модель.

KRASNOV Oleksandr –

PhD student

Zhytomyr Ivan Franko State University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4542-9791>

e-mail: o.krasnov007@gmail.com